

Phần 5. Đại học

Thường chương trình học Đại học chính qui kéo dài 4 năm. Riêng ngành Y, Nha, và Thú y cần học 6 năm.

Một số trường Đại học cho phép sinh viên theo học dự thính hoặc chỉ học một số môn riêng lẻ mà không phải học toàn bộ chương trình.

Ngoài chương trình Đại học chính qui dài hạn lấy bằng tốt nghiệp hoặc làm nghiên cứu lâu dài, còn có những khoá học ngắn hạn không cấp bằng (xem 7. Chương trình học ngắn hạn).

1. Điều kiện xin học (phải đạt một trong những yêu cầu sau)

- ① Đã hoàn thành 12 năm học phổ thông ở nước mình, và đã học xong cấp trung học phổ thông.
- ② Nếu sinh viên đến từ những nước có chương trình phổ thông 10 hoặc 11 năm thì phải học xong “Dự bị đại học” ở một trường được công nhận, và phải đủ 18 tuổi trở lên (xem Trang 6).
- ③ Đã đỗ trong kỳ thi năng lực ở nước mình tương đương với kỳ thi Kiểm tra Năng lực Vào Đại học của Nhật Bản, chẳng hạn kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông của Hàn Quốc.
- ④ Đã thi đỗ bằng Tú tài quốc tế, bằng Abitur ở Đức, hoặc bằng Tú tài ở Pháp và đủ 18 tuổi trở lên.

Xin đọc Trang 11 để biết thông tin về việc chuyển trường Đại học.

2. Nộp đơn vào Đại học

Các trường đào tạo sau trung học phổ thông ở Nhật Bản thường công bố thủ tục tuyển sinh trong khoảng từ tháng Sáu tới tháng Tám hàng năm, cho các khoá học bắt đầu vào tháng Tư.

Một số khoa của trường đại học (tổng số khoảng 40 khoa) cho phép sinh viên nhập học vào học kỳ 2 (tháng Chín hoặc tháng Mười). Trung tâm Thông tin chúng tôi có danh sách các trường đại học cho phép nhập học sau tháng Tư. Bạn có thể liên hệ để biết thêm chi tiết.

Mỗi trường Đại học có thủ tục tuyển sinh riêng của mình. Những hồ sơ cần nộp thông thường gồm:

- | | |
|--|--|
| ① Đơn xin nhập học | ⑥ Giấy khám sức khỏe |
| ② Lý lịch | ⑦ Ảnh |
| ③ Chứng nhận tốt nghiệp trung học phổ thông (hoặc dự định tốt nghiệp) | ⑧ Thẻ Đăng ký Ngoại kiều (nếu sinh viên hiện đang sống ở Nhật Bản) |
| ④ Bảng điểm cấp trung học phổ thông | ⑨ (Hồ sơ liên quan tới người bảo lãnh) |
| ⑤ Giấy giới thiệu của Hiệu trưởng hoặc thầy cô giáo cấp trung học phổ thông | |

Các bạn cần liên hệ trực tiếp với nhà trường để lấy thông tin cụ thể hơn, vì mỗi trường và khoa có thời hạn nhận đơn, thủ tục tuyển sinh và bộ hồ sơ xin học khác nhau. Hết hạn nộp đơn sớm nhất là vào tháng Tám năm trước. Nếu bạn nộp hồ sơ từ nước ngoài, cần chú ý tính đủ thời gian để gửi hồ sơ qua bưu điện tới Nhật Bản kịp thời hạn qui định.

Trung tâm Thông tin có danh sách các trường đại học cấp giấy nhập học trước khi các bạn đến Nhật Bản. Xin liên hệ với Trung tâm để biết thêm chi tiết.

3. Thi vào Đại học

Để vào học ở một trường Đại học Nhật Bản sinh viên phải đỗ kỳ thi nhập học của trường đó.

Nhiều trường Đại học hiện đang áp dụng cơ chế tuyển sinh riêng cho sinh viên quốc tế, tuy nhiên trong hầu hết trường hợp thí sinh phải tham dự Kỳ thi vào Đại học ở Nhật Bản. Có khoảng 70 khoa nhận đơn trực tiếp gửi từ nước ngoài, 30 trường Đại học tổ chức thi tuyển ngoài Nhật Bản và 20 trường xét tuyển chỉ dựa trên hồ sơ xin học. Tuy nhiên, cách làm này hiện mới chỉ có ít trường áp dụng. Nhiều trường dựa vào kết quả của "Kỳ thi vào Đại học Nhật Bản Dành Cho Du học sinh (EJU)" để ra quyết định tuyển sinh. Nội dung về kỳ thi này được giải thích trong phần (1) dưới đây.

Để có thông tin về thời gian tuyển sinh, môn thi và cách xét tuyển của mỗi trường Đại học, các bạn có thể yêu cầu thông tin trực tiếp từ trường Đại học mình chọn. Hoặc cũng có thể xem cuốn "Hướng dẫn Thi Vào Đại học Dành Cho Du Học sinh Tự Túc" do Hiệp hội Giáo dục Quốc tế Nhật Bản AIEJ xuất bản bằng tiếng Nhật vào tháng Tám hàng năm (xem Trang 33).

(1) Kỳ thi vào Đại học Nhật Bản dành cho Du học sinh (EJU)

Kỳ thi EJU là kỳ thi mới do Hiệp hội AIEJ khởi xướng năm 2002. Nó được coi là một phần nội dung thi tuyển dành cho các sinh viên quốc tế muốn theo học ở một trường Đại học hay trường đào tạo sau phổ thông khác ở Nhật Bản. Kỳ thi này tổ chức tại Nhật Bản mỗi năm 2 lần, vào tháng Sáu và tháng Mười Một. Kỳ thi được dự định sẽ tổ chức tại khoảng 12 thành phố ngoài Nhật Bản, chủ yếu là ở Châu Á.

Các môn thi bao gồm: "Tiếng Nhật", "Khoa học tự nhiên (tự chọn 2 môn từ 3 môn lý, hoá, sinh)", "Khoa học Xã hội", và "Toán học (tự chọn chương trình 1 hoặc 2)". Đề thi ra bằng tiếng Nhật và tiếng Anh. Trường đại học hoặc cao đẳng sẽ qui định cụ thể môn thi và ngôn ngữ sử dụng trong bài thi cho thí sinh của trường mình.

Khi có yêu cầu của trường đại học hoặc cao đẳng có thí sinh dự thi, Hiệp hội AIEJ sẽ gửi kết quả thi tới trường đó.

Các kỳ thi trong năm 2003 dự định tiến hành ngày 15 tháng Sáu (chủ nhật) và 16 tháng Mười Một (chủ nhật). Xin đọc phần Hướng dẫn Kỳ Thi Tuyển Vào Đại học Nhật Bản Dành cho Du Học sinh Năm 2003 (EJU), trang 26 và 27 của tài liệu này.

Một số trường Đại học tuyển sinh dựa vào kết quả kỳ thi EJU và kết quả học tập ở cấp trung học phổ thông, mà không yêu cầu thí sinh phải dự kỳ thi riêng của trường đó(*). Vì thế nếu bạn nộp đơn vào một trường Đại học loại này, bạn có thể được nhập học mà không phải đến Nhật Bản dự thi trước. Để có danh sách những trường loại này, xin đọc danh sách trường Đại học cho phép nhập học trước khi thí sinh tới Nhật Bản (http://www.aiej.or.jp/examination/efjuafis_baij.html)

(*)Tức là kỳ thi tuyển vào Đại học dành cho du học sinh tự túc.

(2) Kỳ thi Kiểm tra Năng lực Tiếng Nhật

Kỳ thi Kiểm tra Năng lực Tiếng Nhật là kỳ thi nhằm đánh giá và công nhận năng lực tiếng Nhật của người nước ngoài. Kỳ thi này được Hiệp hội AIEJ tổ chức ở Hokkaido, Miyagi, Tochigi, Saitama, Chiba, Tokyo, Kanagawa, Toyama, Nagano, Shizuoka, Aichi, Kyoto, Osaka, Hyogo, Hiroshima, Kagawa, Fukuoka, Oita và Okinawa. Ngoài ra Quỹ Giao lưu Quốc tế Nhật Bản cũng tổ chức kỳ thi này ở 89 thành phố của 38 quốc gia và lãnh thổ trên thế giới.

Kỳ thi năm 2003 sẽ được tổ chức vào ngày 7 tháng Mười Hai (chủ nhật).

Từ cuối năm 2001, kết quả của kỳ thi này không còn được sử dụng như một trong các tiêu chí xét tuyển vào Đại học và đào tạo sau trung học phổ thông nữa. Về nguyên tắc, từ năm 2002 nó sẽ được thay thế bằng môn tiếng Nhật trong kỳ thi EJU.

Tuy vậy một số trường Đại học vẫn yêu cầu phải tham dự kỳ thi này khi xét tuyển học bậc Thạc sĩ và Tiến sĩ.

(3) Kỳ thi tại Trung tâm Thi Đại học Quốc gia

Những sinh viên Nhật Bản muốn vào học Đại học quốc lập, công lập, hoặc một số Đại học dân lập, sẽ phải dự kỳ thi tổ chức tại Trung tâm Thi Đại học Quốc gia. Hầu hết các trường Đại học miễn cho du học sinh kỳ thi này. Nhưng ở một số trường, chủ yếu là khoa Y, Nha hoặc Sư phạm có thể yêu cầu du học sinh phải dự kỳ thi này.

(4) Tuyển Vào Đại học

Các trường Đại học tổ chức tuyển đầu vào bằng nhiều cách phối hợp, chẳng hạn ① Dựa trên hồ sơ xin học, ② Kiểm tra khả năng học tập, ③ Phỏng vấn, ④ Yêu cầu viết bài luận, ⑤ Sát hạch năng lực và năng khiếu, v.v.. Thí sinh có thể phải dự một số trong các cách xét tuyển trên. Để biết thêm thông tin chi tiết, xin vui lòng liên hệ cụ thể với trường Đại học mà bạn muốn theo học.

4. Các khoá dạy bằng tiếng Anh

Hầu hết khoá học tại các trường đào tạo bậc sau trung học phổ thông ở Nhật Bản được giảng dạy bằng tiếng Nhật, trừ một vài trường hợp ngoại lệ.

Cũng có một số trường Đại học mở khoá đặc biệt bằng tiếng Anh, có cấp văn bằng hoặc ngắn hạn không cấp văn bằng.

Để lấy danh sách các khoá đặc biệt này, xin xem trang Web của Hiệp hội AIEJ (<http://www.aiej.or.jp>) hoặc sử dụng Dịch vụ Thông tin Bằng Tiếng nói và Fax của Hiệp hội (xem Trang 36).

5. Sinh viên dự thính, Sinh viên lấy tín chỉ, v.v..

Sinh viên dự thính là những sinh viên theo học một số môn cụ thể nhưng không nhận tín chỉ cho môn học đó. Ở một số trường sinh viên này được gọi là nghiên cứu sinh. Khác với các sinh viên này, sinh viên lấy tín chỉ là sinh viên sẽ nhận được tín chỉ cho những môn họ theo học.

Mỗi trường Đại học có qui định khác nhau những điều kiện và số môn được học dự thính hoặc học lấy tín chỉ. Tuy vậy muốn nhận được visa thuộc loại "du học" thì Luật Nhập cư Và Tị nạn Nhật Bản qui định rằng các sinh viên diện này phải lên lớp ít nhất 10 giờ (600 phút) mỗi tuần.

Trung tâm Thông tin có danh sách các trường Đại học có nhận sinh viên diện nêu trên. Xin vui lòng liên hệ với Trung tâm để lấy thêm thông tin chi tiết.

6. Chuyển trường Đại học

Ở Nhật Bản việc chuyển từ trường Đại học này sang trường Đại học khác ít khi xảy ra. Khoảng 40 trường quốc lập, 10 trường công lập và 140 trường dân lập có chế độ chuyển trường dành cho du học sinh. Trong số đó chỉ có khoảng 50 trường tổ chức thi nhập học riêng cho du học sinh muốn chuyển trường. Các trường khác áp dụng phương pháp kiểm tra giống như đối với sinh viên Nhật Bản.

Đôi khi một số trường hợp sau có thể chuyển sang trường Đại học khác, bao gồm: người đã tốt nghiệp cao đẳng; hoặc người tốt nghiệp trung học chuyên nghiệp mà sau khi học một khoá trung cấp kỹ thuật-nghiệp vụ được nhận bằng "trung cấp kỹ thuật"; sinh viên đã học xong 1 đến 2 năm Đại học đại cương, hoặc đã tốt nghiệp một trường Đại học kéo dài 4 năm và muốn chuyển sang trường khác (với tư cách sinh viên năm dưới) để chuyển đổi ngành học. Tuy nhiên mỗi trường Đại học có quy định khác nhau. Tùy theo tình hình mỗi năm học mà trường có thể không nhận sinh viên chuyển trường, dù thông thường các năm khác họ vẫn nhận.

Trung tâm Thông tin có danh sách các trường Đại học áp dụng chế độ chuyển trường. Xin vui lòng liên hệ với Trung tâm để lấy thêm thông tin chi tiết.

7. Chương trình học ngắn hạn

Phần lớn các khoá học ngắn hạn ở Nhật Bản có thời gian dưới một năm. Hầu hết du học sinh theo học ngắn hạn ở Nhật Bản nằm trong khuôn khổ thoả thuận trao đổi sinh viên. Ngoài ra cũng có du học sinh học ngắn hạn không thuộc khuôn khổ các thoả thuận này.

Nội dung chương trình học ngắn hạn rất phong phú:

1. Trình độ: ① Đại học ② Sau Đại học
2. Ngôn ngữ dùng trong giảng dạy: ① Tiếng Nhật ② Tiếng Anh ③ Cả tiếng Nhật và tiếng Anh
3. Môn học: ① Tiếng Nhật ② Nghiên cứu các đề tài về Nhật Bản ③ KHXH và Nhân văn ④ Khoa học tự nhiên ⑤ Khoa học và kỹ thuật
(Một số trường Đại học có thiết lập những lớp đặc biệt cho du học sinh học ngắn hạn, một số khác thì nhận họ vào những giảng khoa thường xuyên của khoa hay ngành. Loại hình sinh viên cũng rất đa dạng, có thể là diện trao đổi sinh viên, sinh viên dự thính hoặc sinh viên lấy tín chỉ, v.v..).

(1) Chương trình Trao đổi Sinh viên

Gần đây ngày càng nhiều trường Đại học Nhật Bản xây dựng chương trình học ngắn hạn (Chương trình Trao đổi Sinh viên), để giúp các bạn sinh viên quốc tế đến Nhật Bản học một học kỳ hoặc cả năm, được lấy tín chỉ mà vẫn là sinh viên của trường họ đang theo học trong nước. Sinh viên muốn tham gia Chương trình này phải nộp đơn đến trường họ đang theo học trong nước. Các bạn hỏi trực tiếp trường mình về thủ tục xin học, chi phí và những thông tin khác.

Nếu du học sinh đến Nhật Bản trong khuôn khổ thoả thuận trao đổi sinh viên giữa các trường Đại học hoặc tương tự, các bạn có thể nộp đơn xin học bổng "Chương trình Xúc tiến Trao đổi Sinh viên Ngắn hạn của Hiệp hội AIEJ". Hiệp hội sẽ thanh toán tiền vé máy bay khứ hồi, sinh hoạt phí và có những trợ giúp khác cho du học sinh. Các bạn cần nộp đơn xin học bổng thông qua trường Đại học bạn đang học trong nước.

(2) Các khoá ngắn hạn khác

Nếu du học sinh không phải diện trao đổi sinh viên thoả thuận giữa các trường Đại học, hoặc không phải là sinh viên dự thính hay nghiên cứu sinh, v.v... du học sinh đó cần lấy danh sách các trường Đại học từ trang Web của Hiệp hội AIEJ (<http://www.aiej.or.jp>) hoặc qua Dịch vụ Thông tin Bằng Tiếng Nói và Fax (xem Trang 36), sau đó hỏi trực tiếp trường Đại học mà du học sinh đó muốn theo học ngắn hạn. Các bạn nên hỏi rõ trường mình đang theo học trong nước về chế độ tín chỉ đối với du học sinh đi học ngắn hạn.

Chỉ có một số ít du học sinh theo học ngắn hạn ở Đại học Nhật Bản không thuộc diện Thoả thuận Trao đổi Sinh viên Giữa Các Trường Đại học là được nhận học bổng.

8. Điều kiện để tốt nghiệp và được cấp bằng

Để được tốt nghiệp, sinh viên phải học tại một trường Đại học trong 4 năm (6 năm nếu học Y, Nha hay Thú y) và lấy đủ số tín chỉ theo quy định. Hầu hết các trường Đại học yêu cầu 124 tín chỉ (theo nguyên tắc, khoa Y và Nha yêu cầu ít nhất 188 tín chỉ, khoa Thú y ít nhất 182 tín chỉ) thì mới được công nhận tốt nghiệp.

Sau khi tốt nghiệp, sinh viên được nhận bằng "Cử nhân".

9. Giá trị quốc tế của văn bằng cấp tại Nhật Bản

Tùy quốc gia và ngành học cụ thể mà việc công nhận văn bằng có thể khác nhau, nhưng nhìn chung các văn bằng cấp tại Nhật Bản có giá trị tương đương với văn bằng cấp ở nước ngoài. Các du học sinh muốn về nước làm việc cho cơ quan nhà nước (công chức) hoặc công ty tư nhân thì nên liên hệ với phòng tổ chức ở đó, vì mỗi cơ quan có thể có quy định riêng đối với văn bằng nước ngoài.